

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"
Освітня програма	29427 Міжнародні економічні відносини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29427
Назва ОП	Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Опалько Вікторія Вікторівна, Прохорова Наталья Валентинівна, Георгіаді Неллі Георгіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	Не було
Дати візиту до ЗВО	01.02.2021 р. – 03.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2021/01/04_Vidomost-samootsinyuvannya-292.pdf
Програма візиту експертної групи	http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2021/01/04_292_Programa-vizitu.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП, що акредитується, та ЗВО загалом справили достатньо позитивне враження. Відповідність ОП усім Критеріям була визначена на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів і досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці. Особливістю (унікальністю) програми є її багатопрофільність та орієнтація на формування максимально широкого науково-економічного світогляду майбутнього професіонала у сфері міжнародних економічних відносин. ОП відповідає вимогам законодавства, містить компоненти, що відповідають предметній сфері навчання. Освітня програма та навчальний план забезпечує практичну підготовку здобувачів вищої освіти та передбачає набуття ними соціальних навичок (softskills). Правила вступу на навчання є чіткими і зрозумілими та враховують особливості освітньої програми. Наявний публічний доступ до нормативних документів ЗВО. У навчальному процесі застосовуються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання (кейс-стаді, ділові ігри тощо). Створений Освітній німецький центр, де викладають австрійський і німецький лектори, а також на безоплатній основі надаються послуги з вивчення німецької мови. ЗВО реалізує проект академічної мобільності Еразмус+ . ЗВО залучає фахівців-науковців, професорів з країн Європи до викладання відкритих лекцій та фахівців-практиків для проведення круглих столів і бізнес-тренінгів. Доступність до якісного методичного забезпечення. Сформовано базу силабусів за всіма навчальними дисциплінами ОП. Наявність "Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ ХПІ, викладання дисципліни "Основи академічної доброчесності". Високий рівень професійної кваліфікації викладачів ОП та його кореляція зі змістом освітніх компонент, ОП та спеціальністю. ОП на достатньому рівні забезпечена матеріально-технічною базою. В аудиторіях належним чином облаштовані та забезпечені технічними засобами робочі місця. У здобувачів та НПП є безкоштовний доступ до інтернету, усіх об'єктів інфраструктури ЗВО та бібліотечних фондів і репозитарію. Створені умови для їх соціальної, психологічної та інформаційної підтримки. Наявність у НТУ «ХПІ» оздоровчого пункту, де працюють різнопрофільні лікарі і надають кваліфіковану медичну допомогу здобувачам і викладачам університету. Роботодавці за даною ОП представляють організації, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність та розвивають міжнародні економічні відносини, зацікавлені у випускниках даної ОП та беруть активну участь у її реалізації. Студентське самоврядування та здобувачі вищої освіти активно залучається до освітнього процесу та підвищення якості освіти. Достатня прозорість та публічність основних документів і процедур, що забезпечують та регулюють освітній процес в університеті та на ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Не проводяться опитування серед викладачів і роботодавців щодо внесення ними пропозицій з удосконалення даної ОП. Рекомендовано розробити форми анкет для викладачів і роботодавців, такі опитування проводити регулярно, а їх результати оприлюднювати на сайті університету. Незважаючи на те, що набір здобувачів на дану ОП відбуваються щорічно, періодичність перегляду ОП становить раз на два роки. Рекомендовано здійснювати перегляд даної ОП раз на рік і вносити зміни з урахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів. У структурі ОП передбачена лише переддипломна практика. Рекомендовано розглянути можливість введення додаткових видів практики (навчальної, професійної тощо). На думку здобувачів, недостатнім є обсяг годин для вивчення англійської мови, а також обмежений перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. Рекомендовано збільшити кількість годин для вивчення іноземних мов і розширити перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. Реалізація існуючого механізму вибіркової потреби в удосконаленні щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано переглянути Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін. Здобувачі ЗВО не обізнані щодо правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендовано започаткувати і проводити роз'яснювальну роботу на предмет цього. Існуюча система оцінювання у ЗВО не зовсім зрозуміла для здобувачів вищої освіти та не має чітких критеріїв щодо розподілу балів семестрової оцінки на поточний та підсумковий контроль. Рекомендовано унормувати систему оцінювання на рівні кафедри, університету та чітко розмежувати бали, які відведено на поточний та підсумковий контроль, з метою підвищення прозорості та зрозумілості оцінювання здобувачів вищої освіти. У ЗВО не передбачено перевірку курсових робіт на плагіат. Рекомендовано включити до переліку робіт, що підлягають обов'язковій (вибірковій) перевірці на плагіат, курсові роботи, враховуючи, що університет має технічні можливості для здійснення такої діяльності. У ЗВО не практикують проходження стажування (підвищення кваліфікації) викладачів на підприємствах. Рекомендовано розширити практику проходження стажування (підвищення кваліфікації) на різних за сферою діяльності підприємствах та організаціях. Не всі корпуси, в яких навчаються здобувачі за даною ОП, повністю задовольняють потреби осіб з обмеженими можливостями. Рекомендовано активізувати роботу з підвищення рівня доступності всіх навчальних корпусів для осіб з обмеженими можливостями, зокрема за рахунок переобладнання санітарно-технічних вузлів. Доступ до інформації про дану ОП на офіційному сайті університету дещо ускладнений особливістю побудови структури сайту. Рекомендовано спростити доступ до необхідної інформації щодо конкретної ОП на сайті ЗВО шляхом удосконалення користувацького інтерфейсу, щоб за ключовими словами можна було отримати всі необхідні дані про програму.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП «Міжнародні економічні відносини» розроблена у відповідності до місії НТУ «ХПІ» (<http://www.kpi.kharkov.ua/ukr/ntu-hpi/mission/>) та Стратегічного плану розвитку НТУ «ХПІ» на 2019-2025 роки (<http://www.kpi.kharkov.ua/ukr/ntu-hpi/strategichnyj-plan-rozvytku-ntu-hpi-na-2019-2025-roky/>). Експертній групі вдалося встановити, що цілі ОП відповідають місії і стратегії ЗВО. Так, метою ОПП «Міжнародні економічні відносини» є підготовка фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для вирішення практичних проблем та складних спеціалізованих завдань у сфері міжнародних економічних відносин, міжнародних бізнес-структур та бізнес-процесів, міжнародної економіки, міжнародних фінансів. Місія досягається здійсненням ефективної, цілеспрямованої освітньої, науково-інноваційної та виховної діяльності, забезпеченням якості вищої освіти на основі збереження і розвитку традицій класичного університету. А стратегія ЗВО передбачає подальший розвиток університету до світового рівня на період до 2025 року в галузі освіти, науки, методичної роботи, інформаційних технологій, міжнародної діяльності, розвиток матеріальної бази, виховної, спортивно-масової роботи та соціального захисту, а також фінансування діяльності університету. Отже, цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЗВО підтвердив свою співпрацю із стейкхолдерами. Як запевнили експертну групу гарант та представники академічної спільноти, обговорення ОПП протягом 2017-2029 рр. відбувались на засіданнях кафедри. На них були присутні такі представники роботодавців: генеральний директор науково-виробничої компанії «Константа» - PhD Пижова Л.Б., директор фірми «SAUBER» - Ткачова Н.П., голова правління науково-виробничої компанії «ЕКОСИСТЕМА» - Дюжев В.Г., директор фірми «Nozologija» - Садовський В.А., голова Харківської обласної ради винахідників і раціоналізаторів Шляхтурова О.К., директор державного підприємства «Гипрококс» Рудика В.І. та ін, а також здобувачі, зокрема Колесник Настя, Золенко Вікторія, Савченко Ріта, Варга Микита, Ходарева Віта, Горбель Оля, Строк Данило, Лаврук Аліна та ін. Обговорення ОПП у 2020 р. відбулося у квітні на засіданні кафедри (протокол №10 від 30.04.20). Були ухвалені рішення щодо приведення даної ОП до вимог стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»; щодо посилення практичної підготовки здобувачів вищої освіти ОПП МЕВ (на вимогу роботодавців); щодо збільшення кількості вибіркових дисциплін в ОПП МЕВ (на вимогу здобувачів). Під час зустрічей з викладачами та роботодавцями за даною ОП ЕГ вдалося з'ясувати, що жодних опитувань (анкетувань) на предмет внесення пропозицій щодо удосконалення даної ОП серед викладачів і роботодавців не проводилось. Свої пропозиції вони могли висловити лише в усній формі на засіданнях кафедри, де проводилось обговорення даної ОП. Так, у 2018 р., враховуючи пропозиції академічної спільноти, було ухвалено: в чотири рази збільшити обсяг мовної підготовки студентів з іноземної мови з 8 кредитів (240 навчальних годин) до 31 кредиту (930 навчальних годин), а також запропонувати ректорату та методичній раді університету в якості вибіркових компонентів ввести 18 дисциплін вільного вибору, включивши до них новітні напрямки у сфері міжнародних економічних відносин. А в 2019 р. члени групи забезпечення запропонували поглибити практичну підготовку студентів шляхом введення в навчальні плани тренінгів або ознайомлюючих практик. У навчальний план 2020 р. було введено ОК «Тренінг: практика міжнародних економічних відносин» і ОК «Теорія та практика перекладу: практикум дипломатичного спілкування». Цілі даної ОП у 2020 р. були визначені з урахуванням даних пропозицій. На думку членів ЕГ, доцільним є розробити форми анкет для викладачів і роботодавців і такі опитування проводити регулярно (принаймні раз на рік). Крім того, університетом надано освітні програми «Міжнародні економічні відносини» у редакціях 2016-го, 2018-го і 2020-го років. Це засвідчує перегляд програми раз на два роки. На думку ЕГ, перегляд слід здійснювати раз на рік.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Зі слів гаранта та представників академічної спільноти, тенденції розвитку спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» було виокремлено на підставі дослідження сучасних наукових публікацій, постійної співпраці з роботодавцями та дослідження попиту на випускників та сучасних вакансій на сайтах (<https://www.work.ua/?setlp=ua>, <https://rabota.ua/>, <https://kharkov.hh.ua/>). Як показали дослідження, в умовах світової та європейської інтеграції економіки України кількість робочих місць, що потребують працівників кваліфікації економіста-міжнародника зі знанням іноземних мов, зростає. Відповідність ОП тенденціям розвитку спеціальності на ринку праці було підтверджено під час зустрічей членів ЕГ із роботодавцями. Гарант та група забезпечення ОП запевнили ЕГ, що під час формування цілей та програмних результатів навчання було враховано галузевий та регіональний контекст. Базовими документами щодо галузевого та регіонального контексту є Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» (<https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>) та Стратегія розвитку Харківської області на період з 2021 – 2027 роки (<https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavnaadministratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdi/717/102538>). Група забезпечення ОП бере участь у фундаментальних наукових темах (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/istoriya/>) та в міжнародних програмах Erasmus +, DAAD тощо, в межах яких передбачені міжнародні стажування викладачів та студентів даної ОП (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/mizhnarodna-diyal-nist/>). Регіональний аспект відображений у співпраці випускової кафедри з Українською Асоціацією Економістів-Міжнародників (<http://www.ugouaem.com/about/members.html>), Українською асоціацією з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (<http://www.bizedu.in.ua/>). Також регіональний контекст освітньої програми підтверджує наявність договорів з роботодавцями зі Східного регіону, група забезпечення активно працює над його розширенням. Експертній групі вдалось з'ясувати, що під час формування, а також у процесі перегляду даної ОП робочою групою було проведено моніторинг вітчизняних (Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Київський національний економічний ім. В. Гетьмана, Одеський національний економічний університет, Сумський державний університет, Ужгородський національний університет) та зарубіжних (Рейн-Ваальський університет прикладних наук, Університет Мішкольца (Угорщина)) ОП «Міжнародні економічні відносини». При цьому було запозичено такі освітні компоненти, як «Міжнародне право та документообіг у сфері міжнародних відносин», «Ціноутворення на світових товарних ринках», «Конфліктологія та теорія переговорів у сфері міжнародних економічних відносин», «Міжнародна торгівля та економічне співробітництво» та ін. Це підтверджує факт урахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм у процесі формування цілей програми.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На момент розробки та затвердження ОПП «Міжнародні економічні відносини» (у 2016 р.) Стандарт вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем був відсутній. Надана університетом ОП 2020 року повністю враховує положення чинного стандарту (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/292-mizhna-econom-vidnosyny-B.pdf>) і забезпечує досягнення передбачених ним програмних результатів навчання. Оновлена освітньо-професійна програма викладена на сайті університету за посиланням: <https://drive.google.com/file/d/1J5jcJjAvhZP1O9ojYtYrCwurT9jP8FGL/view>.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО. Вони визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, а також досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, що реалізують аналогічні програми. ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, про що свідчить зацікавленість роботодавців у підготовці фахівців за даною спеціальністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Не проводяться опитування (анкетування) серед викладачів і роботодавців на предмет внесення ними пропозицій щодо удосконалення даної ОП. Свої пропозиції вони можуть висловити лише в усній формі на засіданнях кафедри, де проводиться обговорення даної ОП. Рекомендовано розробити форми анкет окремо для викладачів і роботодавців і такі опитування проводити регулярно (принаймні раз на рік). Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» у період з 2016 по 2020 рр. переглядалася раз на два роки. Оскільки щороку відбуватиметься випуск бакалаврів та новий набір здобувачів на дану ОП, то щороку потрібно проводити опитування здобувачів та інших стейкхолдерів з метою вивчення пропозицій щодо її удосконалення. Тому рекомендовано здійснювати перегляд даної ОП раз на рік і вносити зміни з урахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів. Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» у період з 2016 по 2020 рр. переглядалась раз на два роки. Рекомендовано здійснювати перегляд раз на рік і вносити зміни з урахуванням пропозицій усіх стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Оскільки цілі ОПП відповідають стратегії ЗВО, визначені з урахуванням позицій та потреб здобувачів, а також досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО, що реалізують аналогічні програми; ОПП враховує тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, але не проводяться регулярні опитування серед викладачів і роботодавців з метою вивчення їх позицій і потреб при формуванні цілей програми, то ОП, що акредитується, відповідає Критерію 1 із відхиленнями, які не є суттєвими, та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП у кредитах ЄКТС складає 240 кредитів, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня. Обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, становить 168 кредитів. Обсяг кредитів, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, складає 72 кредити або 30 %. Після прийняття стандарту вищої освіти за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» у 2020 р. ЗВО привів ОП у відповідність до нього. Експертною групою встановлено, що загальний обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня бакалавра та стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Ознайомлення із структурно-логічною схемою освітньої програми і підходом до її побудови під час зустрічі з гарантом і представниками академічної спільноти дозволяє зробити висновок про те, що у змісті ОПП загалом прослідковується логічна взаємопов'язаність освітніх компонентів, що створює передумови якісного досягнення програмних результатів навчання. Проте, здобувачі і роботодавці зійшлися в думці про те, що доцільно до структури даної ОП, окрім переддипломної, ввести ще інші види практики (для прикладу, навчальну, зокрема мовну, чи професійну). Це сприятиме формуванню практичних умінь і навичок у подальшій професійній діяльності. Щодо переліку дисциплін вільного вибору студента профільної підготовки, то до нього входить “Теорія та практика перекладу: практикум дипломатичного спілкування” (8 семестр), а також “Друга іноземна мова” (7 семестр). Зважаючи на багаточисельні пропозиції з боку здобувачів про збільшення обсягу годин на вивчення іноземної мови, ЕГ рекомендує переглянути можливість перенесення зазначених дисциплін до блоку спеціальної (фахової) підготовки. Підсумовуючи результати проведених зустрічей, ЕГ рекомендує з метою удосконалення змісту і структури ОП збільшити обсяг годин, відведених на вивчення англійської мови, розширити перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою, розглянути можливість введення додаткових видів практики (навчальної, професійної тощо), а також залучити до проведення занять викладачів-практиків.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Проаналізувавши зміст ОП «Міжнародні економічні відносини», ЕГ дійшла висновку, що освітня програма містить у собі компоненти, які відповідають предметній сфері навчання. Акцент у ній робиться на формуванні та розвитку професійних компетентностей щодо міжнародної діяльності мультинаціональних та транснаціональних компаній в умовах глобалізації та економічної інтеграції для забезпечення їх сталого розвитку та реалізації економічних та соціальних інтересів на засадах використання інноваційних технологій, підходів і методів управління організаціями та поглибленого знання іноземних мов та перекладу. Майже всі освітні компоненти блоку “Спеціальна (фахова) підготовка” та профільованих пакетів дисциплін пов'язані зі сферою міжнародних економічних відносин. Разом із тим під час інтерв'ювання студентів і роботодавців були висловлені побажання до оновлення ОП з метою створення конкурентних переваг на ринку праці. Зокрема, основними пропозиціями з їх боку були збільшення

кількості годин для вивчення іноземних мов і переліку дисциплін, що викладаються англійською мовою, а також перегляд можливості введення додаткових видів практики (навчальної, зокрема мовної, професійної тощо).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В університеті діє Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін НТУ «ХПІ» (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2020/03/2018_POLOZHENNYA-pro-poryadok-realizatsiyi-studentami-prava-na-vilnij-vibir-navchalnih-distiplin2018__032020.doc), яким передбачено, зокрема, надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії. У відповідності до цього Положення здобувачам вищої освіти пропонується обрати навчальні дисципліни вибіркового компонента ОП із переліку дисциплін вільного вибору студента профільної підготовки, який додається до навчального плану та із загальноуніверситетського каталогу дисциплін, який розміщений на сайті університету (<http://kpi.kharkov.ua/wp-content/uploads/sites/2/2020/09/DVV-2020-2021-3.pdf>) та щорічно оновлюється. Під час ретельного вивчення даного положення та бесіди із здобувачами експертна група встановила, що студенти он-лайн заповнюють заяву-анкету, де вказують вибірково складову ОП, та надсилають ці анкети до дирекції. Після цього до початку навчального року студент має написати заяву з переліком вибіркового компонента дисциплін, на підставі якої дирекція Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу формує Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти. Тобто, індивідуальна освітня траєкторія здобувачів за даною ОП реалізується шляхом формування індивідуального навчального плану студента, що містить як перелік обов'язкових компонентів освітньої програми, так і перелік вибіркового компонента освітньої програми – дисципліни, які обрані студентами з переліку дисциплін вільного вибору (6 дисциплін із 18 запропонованих). Крім того, мають місце профільовані пакети дисциплін, які вивчаються здобувачами в межах обраних при вступі освітніх блоків: 01 “Міжнародні бізнес-структури” та 02 “Міжнародна економіка”. При цьому, в Положенні про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін зазначається, що “...Студентові може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у випадку, якщо кількість студентів, які обрали профільований пакет навчальних дисциплін або з переліку дисциплін вільного вибору професійної підготовки, або дисциплін із Каталогу є меншою за встановлені в Університеті мінімум: ОР «Бакалавр» - 10 осіб...”. Із цього слідує, що вибірково дисципліни обираються групою, а не індивідуально. Експертна група дійшла висновку, що реалізація існуючого механізму вибіркового вибору потребує вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано переглянути згадане вище Положення та внести зміни до нього на предмет зменшення обмежень (ліквідування встановлених Університетом мінімумів) щодо вибору здобувачами дисциплін з метою підвищення ефективності формування ними справді індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЗВО має укладені угоди про партнерство та співпрацю на проходження практики здобувачами вищої освіти на підприємствах та в організаціях, що здійснюють зовнішньоекономічну та міжнародну економічну діяльність (https://iitii-my.sharepoint.com/:f/g/personal/oleksandr_kruglov_khpi_edu_ua/EkvEgb5tsLtNmMoY72vcPw4BVSa-hNUg4TanHXmVaW3sxQ?e=7cnfeX). Зокрема, це державне підприємство “Державний інститут по проектуванню підприємств коксохімічної промисловості”, науково-технічний медико-екологічний центр “Екосистема”, ТОВ “НДІ Малої Машинобудування”, ТОВ “ZAUBER-manicure”, ТОВ «Константа». Освітня програма та навчальний план спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» 2020 р. передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, що включає переддипломну практику (6 кредитів ЕКТС) на цих та інших (за вибором здобувачів) підприємствах. У відповідності до методичних рекомендацій щодо проходження переддипломної практики (<https://drive.google.com/drive/folders/1baTGJCMnuLB8FwSi7MoFOpV3N6DoQkt>), її метою є формування професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах, а також забезпечення інтегральної, загальних (ЗК03, ЗК06, ЗК12) і спеціальних фахових компетентностей (СК08, СК12, СК14, СК16). У навчальному плані та освітній програмі 2020 р. також передбачено вивчення дисципліни «Тренінг: практика міжнародних економічних відносин» (СП15), яка формує такі компетентності у здобувачів даної ОП, як СК02, СК04, СК16. Проте, під час зустрічей із фокус-групами і роботодавці, і здобувачі неодноразово висловлювали пропозиції щодо збільшення видів практики (навчальної, професійної тощо), які проходили саме на підприємствах з метою набуття здобувачами компетентностей та практичних навичок, які стануть корисними в їх подальшій професійній діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Як запевнили представники академічної спільноти, дана ОП дозволяє здобувачам вищої освіти набувати соціальних навичок (soft skills) упродовж усього періоду навчання. Так, під час вивчення освітніх компонентів «Історія та культура України», «Іноземна мова», «Українська мова» формуються такі soft skills, як вміння грамотно

висловлювати свою думку, комунікативність, креативність, здатність проявляти творчий підхід тощо, а при вивченні фахових освітніх компонент («Вступ до спеціальності», «Економічна дипломатія, дипломатичний протокол та етикет», «Міжнародні економічні відносини», «Соціальна відповідальність транснаціональних корпорацій», «Теорія та практика перекладу», «Міжнародний бізнес» та ін.) формуються міжособистісна взаємодія; вміння діяти на основі етичних міркувань; здатність гнучко адаптуватися до різних ситуацій; ініціативність; стресостійкість; вміння продукувати нові ідеї, бути критичним та самокритичним та інші. У ЗВО діє розгалужена мережа таких організацій, як студентське самоврядування; первинна профспілкова організація студентів; студентське наукове товариство, рада молодих вчених, участь у яких дозволяє здобувачам вищої освіти вдосконалювати комунікативні навички, розвивати вміння працювати в команді. Цю думку підтвердили здобувачі і представники студентського самоврядування під час зустрічей із ними.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Експертною групою встановлено, що зміст освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» враховує вимоги Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

На ОП «Міжнародні економічні відносини» використовуються такі види занять: лекції; практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації. Навантаження студента денної форми навчання становить 60 кредитів ЕКТС на навчальний рік. Кількість навчальних дисциплін в навчальному плані ОП не перевищує 8 на семестр та 16 на навчальний рік. Обсяг дисциплін становить від 3 до 6 кредитів ECTS. Обсяг вибіркового навчальних дисциплін в навчальному плані та освітній програмі становить 30% від загального обсягу кредитів дисциплін теоретичної підготовки, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>). Співвідношення обсягу кредитів освітніх компонентів ОП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти у навчальному плані виглядає так: 1) цикл загальної підготовки – 80 кредитів (з них - 35% аудиторні, 32% - самостійна робота); 2) спеціальна (фахова) підготовка – 88 кредитів (з них 31% - аудиторні; 40% - самостійна робота); 3) вибіркові освітні компоненти (цикл професійної підготовки) – 72 кредити (з них - 34% аудиторні, 28% - самостійна робота). Щодо самостійної роботи кафедра виключена можливість перевантаження студентів. Під час опитування здобувачів не було отримано зауважень стосовно їх перевантаження під час самостійної роботи над дисциплінами. Це підтвердило достатність обсягу аудиторної та самостійної роботи, передбачених в ОП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За даною освітньо-професійною програмою дуальна форма здобуття вищої освіти не проводиться, але ЗВО розглядає можливість запровадити її у майбутньому.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для даного рівня вищої освіти. ЗВО має укладені угоди про партнерство та співпрацю на проходження переддипломної практики в організаціях, що здійснюють зовнішньоекономічну та міжнародну економічну діяльність. ОПП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softs kills), що відповідають заявленим цілям.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

У структурі ОП «Міжнародні економічні відносини» передбачена лише переддипломна практика. Рекомендовано розглянути можливість введення додаткових видів практики (навчальної, професійної тощо), а також залучити до проведення занять викладачів-практиків. Це сприятиме формуванню практичних умінь і навичок у подальшій професійній діяльності. До переліку дисциплін вільного вибору студента профільної підготовки входять дисципліни «Теорія та практика перекладу: практикум дипломатичного спілкування» (8 семестр) і «Друга іноземна мова» (7 семестр). Рекомендовано переглянути можливість перенесення зазначених дисциплін до блоку спеціальної

(фахової) підготовки з метою врахування побажань здобувачів щодо поглибленого вивчення іноземної мови. На думку здобувачів, недостатнім є обсяг годин, відведених на вивчення англійської мови, а також обмежений перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. Рекомендовано збільшити кількість годин для вивчення іноземних мов і розширити перелік дисциплін, що викладаються англійською мовою. Реалізація існуючого механізму вибірковості потребує вдосконалення щодо надання більшої свободи здобувачам при виборі варіативних дисциплін. Рекомендовано переглянути Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін НТУ «ХПІ» та внести зміни до нього на предмет зменшення обмежень (ліквідування встановлених Університетом мінімумів) щодо вибору здобувачами дисциплін з метою підвищення ефективності формування ними справді індивідуальної освітньої траєкторії.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Оскільки обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства, дозволяє здобувачам вищої освіти набувати соціальних навичок (soft skills), а мають місце незначні зауваження стосовно структури і змісту ОП, то освітньо-професійна програма загалом відповідає Критерію 2, а виявлені експертною групою недоліки не є суттєвими та можуть бути виправленими у відповідності до рекомендацій.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Документи щодо проведення вступної кампанії, в тому числі Правила прийому на навчання до Харківського політехнічного інституту в 2021 році розміщені на сайті ЗВО (<http://vstup.kpi.kharkov.ua/korisni-posilannya-dlya-abituriientiv/normatygni-dokumenty/?fbclid=IwAR38EDcauCcXp4S7Ls4MNesrklEZAwetV-jRq8xmeLZc8hLecpxLrtLmerQ>) Вони не містять у собі дискримінаційних чи інших подібних елементів, є чіткими і зрозумілими.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої освітньої програми згідно із Положенням. Для вступу на 1 курс на освітню програму приймаються абітурієнти, які мають сертифікати ЗНО: конкурсна пропозиція 292-1 Міжнародні економічні відносини (українська мова та література, іноземна мова, географія або математика).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, відображені у відповідних Положеннях, які оприлюднені на сайті університету (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wpcontent/uploads/sites/17/2019/10/POLOZHENNYA-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-2017_01_27_.doc) Правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, прописані у Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у НТУ «ХПІ» (Затверджено Вченою радою НТУ «ХПІ», Протокол № 2 від «23» лютого 2018 р.) у НТУ «ХПІ», (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2020/03/2018_POLOZHENNYApro-poryadok-realizatsiyi-studentami-prava-na-vilnij-vibir-navchalnih-distiplin2018__032020.doc). Положенні про організацію освітнього процесу у НТУ «ХПІ» (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wpcontent/uploads/sites/17/2019/10/POLOZHENNYA-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-2017_01_27_.doc) Положення про академічну мобільність студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних та наукових працівників університету (зі змінами та доповненнями) у НТУ «ХПІ» (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/11/POLOZHENNYA-proakademichnu-mobilnist-studentiv-universitetu-2018_final19.doc) Відповідно до названих положень зарахування результатів навчання здійснюється на підставі письмової заяви здобувача на ім'я декана. Відповідне рішення приймається за участі

декана, гаранта та завідувача кафедри. Практика застосування вказаних правил на ОП «Міжнародні економічні відносини» підтверджується прикладами визнання в НТУ «ХПІ» результатів навчання одержаних в закладах вищої освіти Європейського Союзу: за програмою Еразмус+ 2019-2020 навчальний рік Мішкольцький університет (Угорщина) – студенти з курсу Золенко Вікторія, Лаврук Аліна, Красношайка Андрій, Університет міста Вюрцбурга (Німеччина) – студент з курсу Архіпенков Андрій, програма мобільності DAAD 2020-2021 навчальний рік Університет прикладних наук Карінтії (Австрія) студент з курсу Давидюк Роман (https://iiiiimy.sharepoint.com/:f/g/personal/oleksandr_kruglov_khpi_edu_ua/Ehocju9bT1ljtvuquz3GWDQBd8GpuagqDkYnIk7WqBL1xg?e=VZrfnV). Другим прикладом є визнання в НТУ «ХПІ» результатів навчання одержаних в коледжах та технікумах, на підставі диплому молодшого спеціаліста, під час вступу та зарахування абітурієнтів на другий курс ОП Міжнародні економічні відносини, студенти Бірюкова Вероніка та Стельмах Анна, 2020 рік.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, відображені у розділі 9 відповідного Положення про організацію освітнього процесу в НТУ «ХПІ», підрозділи 1.4, 10.2, тощо (Затверджено Вченою радою НТУ «ХПІ», Протокол № 1 від 27.01.2017 р.), які оприлюднені на сайті університету (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/POLOZHENNIA-pro-organizatsiyu-osvitnogoprotsesu-2017_01_27_.doc). Проте під час спілкування із здобувачами членами експертної групи було з'ясовано, що студенти не знають про можливості визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, тому протягом періоду функціонування даної освітньої програми випадків визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, серед здобувачів ОП МЕВ не було (згідно з відомостями самооцінювання ЗВО).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність публічного доступу до правил вступу, правил визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, та результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Здобувачі ЗВО не ознайомлені з правилами визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендовано додатково роз'яснювати здобувачам ЗВО правила щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Оскільки правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості освітньої програми у професійному контексті та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, але здобувачі не обізнані з можливостями визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, то програма загалом відповідає критерію 3, а недоліки не є суттєвими та їх можливо виправити згідно з рекомендаціями.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми навчання на ОП «Міжнародні економічні відносини» - це денна (повна, скорочена) та заочна (повна, скорочена). Під час роботи експертна комісія пересвідчилася, що методи та форми навчання на ОП «Міжнародні

економічні відносини“ сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілі (підготувати професійних фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані завдання у сфері міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу, бізнес-структур та бізнес-процесів, міжнародної економіки, міжнародних фінансів, управління організаціями в умовах невизначеності та ризику на засадах оволодіння системою фахових компетентностей, здатних здійснювати професійну дослідницьку діяльність), а також відповідає вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Підтверджуються правилами прийому, які опубліковано на сайті ЗВО та о відповідають вимогам частини п'ятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» (<http://vstup.kpi.kharkov.ua/wpcontent/uploads/2020/12/pravyly-priyomu-ntu-khpi-2021.pdf>). Викладання та навчання включають у себе як лекційні, так і практичні заняття, лабораторні заняття, індивідуальні заняття, тренінги, самостійна робота студента. Використовуються як традиційні форми і методи навчання, так і інноваційні методи (метод кейс-стаді, ділові ігри, тренінги), інтерактивні методи під час дистанційного навчання студентів (проведення дистанційних лекцій та практичних занять з використанням програм ZOOM, TEAMS). Дані методи та форми навчання сприяють кращому засвоєнню ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

За результатами проведеного спілкування зі здобувачами даної ОП з'ясовано, що інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається здобувачам таким чином: викладачем на першому занятті з даної дисципліни; оприлюднення інформації на сайті ЗВО; у силабусах до даної дисципліни, що активні за даним посиланням (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/navchalno-metodychne-zabezpechennya-spetsialnistyu-mizhnarodniekonomichni-vidnosyny-2/>). Це підтверджує своєчасність надання доступної та зрозумілої інформації щодо ОП усім учасникам освітнього процесу.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За результатами спілкування з науково-педагогічним складом та здобувачами освіти експертна група може засвідчити факт забезпечення поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОП. Відповідно, здобувачі беруть участь у наукових конференціях, таких, як Internet-конференція студентів “Форвард”, яка проводиться за підтримки випускової кафедри. Результати дослідницької компоненти публікуються на неофіційному форумі Інституту економіки менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ “ХПІ” (<http://hpi.kh.ua/forum/index.php?s=373f5afo2d24c394e846a3500e1d667a>). Здобувачі освіти беруть участь у конкурсах студентських наукових робіт, у таких, як: «Трансформація сучасної світосистеми», «Black Sea Science», де студентки 2 курсу спеціальності «Міжнародні економічні відносини» Потькало А.Ф., Покришко К.С., група БЕМ-97 Б (ЕК) отримали результат 79,7 балів з 90 можливих та зайняли 4 місце зі 142 робіт, нагороджені сертифікатами. Також на кафедрі є науковий гурток, у якому беруть участь здобувачі вищої освіти, де студенти продовжують дослідні пошуки в межах участі у літніх науково-освітніх школах, де об'єднуються молоді вчені.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічі з науково-педагогічним складом було з'ясовано, що оновлення змісту ОК проходить щорічно з урахуванням пропозицій роботодавців, здобувачів і членів студентського самоврядування. Дані слова підтверджуються Методичними рекомендаціями щодо розроблення, затвердження та оновлення освітніх програм (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/METODICHNI-REKOMENDATSIYI-shhodo-rozroblennya-zatverdzhennya-ta-onovlennya-osvitnih-program_2018_Rozrobka-OP_2910-1.pdf). На випусковій кафедрі проводяться науково-методичні семінари, на яких висвітлюються тенденції сучасних технологій у галузі педагогіки та методики викладання, розглядається передовий досвід, отриманий викладачами під час проходження наукових стажувань та підвищення кваліфікації за кордоном (як правило, в країнах Європейського Союзу). За останні роки багато викладачів кафедри, які забезпечують освітній процес за ОП «Міжнародні економічні відносини», пройшли наукові стажування та підвищення кваліфікації за кордоном, які доповідали про досвід, отриманий під час закордонних стажувань та підвищення кваліфікації (https://iiiiimy.sharepoint.com/:f/g/personal/oleksandr_kruglov_khpi_edu_ua/Ejh7oDyR1UpDiHr4LWgXRkBYEYaHmXI7wAO1tT72188AQ?e=4uuSc8). Це свідчить про залучення сучасних та міжнародних практик в оновлення змісту освітніх компонентів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час експертизи було з'ясовано, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності та відбуваються у НТУ"ХПІ" на підставі розробленої Стратегії інтернаціоналізації (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/mizhnarodni-zvyazki/strategiya-internatsionalizatsiyi/>). Також ЗВО має велику чисельність міжнародних партнерів серед закордонних закладів вищої освіти та компаній (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/mizhnarodni-zv-yazki/mizhnarodnipartneri-ntu-hpi/>), бере активну участь в міжнародних організаціях та програмах: є членом Альянсу університетів за демократію (AUDEM), Ради Європейської асоціації університетів, Чорноморської Мережі університетів (BSUN), Євразійської асоціації університетів (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/mizhnarodni-zv-yazki/uchast-v-mizhnarodnih-organizatsiyah-i-programah/>). Студенти ОП «Міжнародні економічні відносини» активно реалізують свої права на академічну мобільність та беруть активну участь у програмах міжнародних обмінів (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/mizhnarodni-zv-yazki/mizhnarodnijobmin/>). На кафедрі реалізовано 2 проекти академічної мобільності здобувачів, зокрема Еразмус+ у другому семестрі 2019-2020 н.р., який передбачав навчання в університеті міста Мішкольца в Угорщині (узяли участь здобувачі з курсу Золенко В., Лаврук А., Красношапка А.) та міжнародний проект DAAD 2019-2020 н.р. - університет м. Вюрцбурга (здобувач Архіпенков А.). Міжнародна діяльність, навчання та наукові дослідження НППІ кафедри МПІ та МЕВ проходили у 2017-2018 рр., результатом є документальне підтвердження про наукове стажування та підвищення кваліфікації за кордоном, а саме: проф. Посохов І.М. - в Інституті Міжнародної академічної та наукової співпраці та Жешувському політехнічному університеті (Польща), 19.03.2018-23.03.2018 р., а також у Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору (м. Рига, Латвія), 23-27 липня 2018 р.; проф. Черепанова В.О. - у польському університеті (Wyższa Szkoła Biznesu - National-Louis University, м. Новий Сонч), 12-30 листопада 2018 р.; доц. Новік І.О., доц. Гарник Л.П. - у міжнародній літній школі «Ілем» у Стамбульському університеті, 7-9 липня 2017 р. Протягом 2016-2020 рр. викладачі за даною ОП брали участь у міжнародних наукових конференціях (Синіговець О.М., Дюжев В.Г., Заруба В.Я., Гарник Л.П. та ін.) та опублікували наукові статті, тези за кордоном (Перерва П.Г., Посохов І.М., Черепанова В.О. та ін.), а також статті в закордонних монографіях (Заруба В.Я., Гарник Л.П., Проскурня О.М., Сусліков С.В. та ін.). Це засвідчує зв'язок діяльності викладачів за даною ОП з інтернаціоналізацією ЗВО. Однак, зважаючи на те, що останнє закордонне відрядження відбулось ще в 2018 р., рекомендовано активізувати участь викладацького складу у міжнародній академічній мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

У навчальному процесі залучаються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання. На практичних заняттях використовують такі методи, як кейс-стаді, ділові ігри для кращого розуміння матеріалу. В НТУ "ХПІ" створений Освітній німецький центр, де на безоплатній основі кожен здобувач вищої освіти може вивчати німецьку мову. ЗВО реалізує міжнародні проекти академічної мобільності Еразмус+ та DAAD. Здобувачі вищої освіти та науково-педагогічний персонал беруть участь у міжнародних конференціях, стажування, конкурсах наукових робіт, роботі наукових гуртків.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Здобувачі висловили думку щодо недостатньої кількості годин, передбачених на вивчення іноземних мов та необхідності збільшення кількості фахових дисциплін, що викладаються іноземними мовами. Рекомендовано узгодити зі здобувачами оптимальну кількість годин для поглибленого вивчення англійської мови та перелік фахових дисциплін, що мають викладатися іноземними мовами. Зважаючи на те, що протягом останніх двох років за даною ОП не відбувалося закордонних відряджень викладачів, то рекомендовано активізувати участь викладацького складу у міжнародній академічній мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Оскільки у навчальному процесі залучаються як традиційні, так і інноваційні методи та форми навчання, здобувачі та викладачі залучені до науково-дослідницької роботи у ЗВО та за кордоном та мають можливість безкоштовно поглиблено вивчати німецьку мову у Німецькому освітньому центрі, а той факт, що на думку здобувачів щодо недостатньої кількості годин, передбачених на вивчення іноземних мов та фахових дисциплін, що викладаються іноземними мовами за даною ОП, суттєво не впливає на результати навчання, визначені недоліки можуть бути усунені відповідно до наданих рекомендацій, то освітня програма загалом відповідає критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основними формами контрольних заходів за першим (бакалаврським) рівнем у межах навчальних дисциплін ОП є вхідний, поточний та підсумковий контроль. На 4 курсі передбачена державна атестація у формі кваліфікаційної роботи. Поточний контроль включає відвідування лекцій, усне опитування, письмові завдання, що відображено у силабусах до дисциплін (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/navchalno-metodychne-zabezpechennya-spetsialnisty-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny-2/>). Як вдалось з'ясувати ЕГ під час опитування здобувачів вищої освіти, критерії оцінювання є недостатньо чіткими та зрозумілими для здобувачів вищої освіти. Кожен викладач застосовує різні підходи та критерії оцінювання. За усіма дисциплінами, що викладаються на ОП, сформовано силабуси, здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до робочих програм та силабусів. У силабусах відображені бали, які можуть отримати здобувачі, але немає єдиного підходу до розмежування балів на поточний та підсумковий контроль. У деяких силабусах на лекції відводиться 30% семестрової оцінки (наприклад, у дисциплінах “Вища математика”, “Основи академічної доброчесності”, “Економіка України в умовах світової інтеграції” та ін.), на практичні заняття передбачено від 20% до 60% семестрової оцінки, на екзамен припадає від 20% до 60% семестрового контролю. На думку експертної групи, такий підхід ускладнює розуміння системи оцінювання та потребує удосконалення. Форми контрольних заходів дозволяють встановити досягнення здобувачів вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та освітньої програми загалом. Під час спілкування з гарантом та здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що у ЗВО для дистанційної форми навчання застосовують освітній портал (сервіс) “Офіс 365”. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з формами контролю та критеріями оцінювання на першому занятті кожної дисципліни та з освітнього порталу.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають стандарту вищої освіти зі спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини”, де передбачена підсумкова атестація у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є доступними для всіх учасників освітнього процесу та регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в НТУ “ХПІ” (від 27.01.2017) <http://public.kpi.kharkov.ua/wp-content/uploads/2017/01/Polozhennya-pro-org.-osv.-protsesu-ostannij.pdf>. Підсумковий контроль здійснюється (зі слів здобувачів вищої освіти) двома викладачами кафедри, один з яких викладає лекції, інший проводить практичні заняття (або призначається гарантом). Здобувачі вищої освіти ознайомлені з протидією можливим проявам конфліктних ситуацій та правилами апеляції. Проте конфлікту інтересів на ОП “Міжнародні економічні відносини” не виникало. Оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження на ОП не було. Однак за результатами опитування здобувачів вищої освіти експертна група з'ясувала, що процедура перескладання підсумкових результатів не має обмежень (це обґрунтовано тим, викладачі надають можливість протягом певного часу перездати заборгованість).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика дотримання академічної доброчесності в Університеті регулюється такими документами та положеннями: “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у випускних кваліфікаційних роботах здобувачів НТУ “ХПІ” (<http://library.kpi.kharkov.ua/files/documents/polozhennya-proekt-plagiat.pdf>), договір з компанією “Антиплагіат”, Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (http://library.kpi.kharkov.ua/files/documents/code_ethics.pdf). За ОП “Міжнародні економічні відносини” перевірку кваліфікаційних робіт на плагіат не здійснювали, оскільки

перший випуск здобувачів передбачено влітку 2021 р. В університеті сформовано систему репозитарію випускних робіт, що унормовується Положенням Про репозитарій “Електронний архів університету Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/11/06_Repozit_HPI.pdf). Гарант запевнив, що кваліфікаційні роботи за ОП МЕВ також підлягають долученню до репозитарію згідно з Положенням (де зазначено, що за видами електронних ресурсів репозитарій не має обмеження). На запит ЕГ було надано накази щодо затвердження тем кваліфікаційних робіт із зазначенням рецензентів, із яких з'ясовано, що усі рецензенти є внутрішніми працівниками кафедри. Гарант запевнив, що тематика кваліфікаційних робіт обговорюється з роботодавцями і передбачено у подальшому їх рецензування представниками роботодавців, що додатково буде уточнено у наказі у квітні 2021 р. У ході бесіди з керівництвом університету та гарантом з'ясовано, що перевірка курсових робіт на плагіат не передбачена. Проте ректор ЗВО Сокол Є.І. наголосив, що в університеті планують запровадити перевірку курсових робіт на плагіат, причому технічні можливості ЗВО дозволяють це зробити. Університет популяризує академічну доброчесність через проведення практичних семінарів, запровадження курсу “Основи академічної доброчесності” та превентивну роз'яснювальну роботу відділом забезпечення якості освітньої діяльності, процедури дотримання академічної доброчесності прописані у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у випускних кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти НТУ “ХТІ” (<http://library.kpi.kharkov.ua/files/documents/polozhennya-proekt-plagiat.pdf>). Згідно з договором про співпрацю з ТОВ “АНТИПЛАГІАТ” в університеті проводяться тренінги, презентації щодо запобігання та виявлення академічного плагіату.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Доступність до якісного методичного забезпечення. Сформовано базу силабусів за всіма навчальними дисциплінами, що викладаються на ОП. Наявність в Університеті “Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», запровадження дисципліни “Основи академічної доброчесності”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Існуюча система оцінювання у ЗВО не зовсім зрозуміла для здобувачів вищої освіти та не має чітких критеріїв щодо розподілу балів (%) семестрової оцінки на поточний та підсумковий контроль. Кожен викладач самостійно розподіляє у відсотках, скільки балів призначено на відвідування лекцій (іноді це сягає 30% від семестрової оцінки), на частку семестрової оцінки, що припадає на екзамен (підсумковий контроль) за різними дисциплінами, бали коливаються від 20 до 60% семестрової оцінки. Рекомендовано унормувати систему оцінювання на рівні кафедри (університету) та чітко розмежувати бали (%), які відведено на поточний та підсумковий контроль з метою підвищення прозорості та зрозумілості оцінювання здобувачів вищої освіти. У ЗВО з 2020 року запроваджено перевірку кваліфікаційних робіт на плагіат, проте не передбачено перевірку курсових робіт на наявність плагіату. Рекомендовано включити до переліку робіт, що підлягають обов'язковій (вибірковій) перевірці на плагіат, курсові роботи, враховуючи, що Університет має технічні можливості для здійснення такої діяльності. Невідповідність інформації у звіті про самооцінювання щодо залучення на постійній основі представників роботодавців до обговорення тематики кваліфікаційних робіт і їх рецензування. Рекомендовано запровадити на постійній основі рецензування кваліфікаційних робіт представниками роботодавців або фахівцями-практиками.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Оскільки методичне забезпечення, форми проведення контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів за ОП “Міжнародні економічні відносини” є доступними та достатніми для досягнення здобувачами програмних результатів навчання, у ЗВО сформовано політику академічної доброчесності, заходи, які здійснюються з цією метою, сприяють виявленню академічного плагіату та результативно запобігають його появі, а недоліки існуючої системи оцінювання у ЗВО не є суттєвими та можуть бути виправлені згідно з рекомендаціями і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти, то загалом ОП відповідає критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

У ході аналізу інформації щодо професорсько-викладацького складу (таблиці щодо викладання вибіркокових, обов'язкових та спеціальних фахових дисциплін, надані на запит ЕГ), що забезпечують реалізацію ОП "Міжнародні економічні відносини", на предмет відповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладачів навчальним дисциплінам, Експертна група встановила, що перелік публікацій викладачів підтверджує їх професіоналізм та професійну кваліфікацію у галузі МЕН. Із наявної у ЕГ інформації щодо наукових ступенів викладачів, тем проходження стажування, опублікованих праць та інших підпунктів п.30 Ліцензійних умов, підтверджується їх відповідність дисциплінам, що викладаються. Враховуючи той факт, що більшість викладачів, що забезпечують ОП, мали раніше інші наукові інтереси (академічна освіта у більшості має технічне спрямування), проте наукові публікації протягом останніх 3-4 років та підвищення кваліфікації (стажування) спрямовані на досягнення цілей ОП "Міжнародні економічні відносини". На сайті кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин міститься актуальна інформація про наукові досягнення та наукові напрями діяльності кафедри та викладачів, що забезпечують ОП. Викладачі, що забезпечують ОП, беруть участь у міжнародних проектах (Дяченко Т.А, Рубцова В.В., Посохов І.М., Неустроєва Г.О., Перерва П.Г., Кучинський В.А., Савченко О.І.); мають рівень знань з англійської мови (B2), підтверджено у 3 викладачів (Посохов І.М., Черепанова В.О., Новік І.О.), протягом останніх 4 років мають публікації у наукометричних базах Scopus та WoS 13 викладачів (Дяченко Т.А, Рубцова В.В., Посохов І.М., Неустроєва Г.О., Перерва П.Г., Кучинський В.А., Савченко О.І., Райко В.Ф., Дюжев В.Г., Васюковець Л.А., Федоренко І.А., Косенко А.В., Глізнуца М.Ю., Новік І.О., Черепанова В.О., Сокол К.М.). В цілому, публікації викладачів корелюють зі змістом навчальних дисциплін. Це дозволяє ЕГ підтвердити їх відповідність професійній кваліфікації для забезпечення цілей та програмних результатів навчання за ОП МЕН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного відбору у ЗВО (з'ясовано у ході співбесіди з начальником відділу кадрів Акименком Д.О.) проводиться відповідно до вимог нормативних документів та регламентується Положенням про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НТУ "ХТІ" (<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/staff/wp-content/uploads/sites/15/2019/09/Polozhennya-pro-obrannya-ta-prijnyattya-na-robotu-naukovo-pedagogichnih-pratsivnikiv-NTU-NPI.pdf>). Проте чітких критеріїв конкурсного відбору, крім загальних, на певну посаду або ОП у даному положенні не зазначено. Після оголошення конкурсу претендент подає до відділу кадрів заяву та необхідні документи. Для проведення конкурсу наказом ректора університету створюється конкурсна комісія, яка у двотижневий термін розглядає претендентів на посади та формує висновок по кожному претенденту про доцільність участі претендентів у конкурсі. Зі слів адміністрації процедура конкурсного відбору проводиться прозоро і неупереджено. Усі викладачі, що забезпечують реалізацію ОП, пройшли конкурсний відбір відповідно до зазначеного Порядку, підтвердили свою кваліфікацію, з ними було укладено строковий трудовий договір, у тому числі контракт терміном до 5 років.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Заклад вищої освіти практикує залучення роботодавців до організації практик, проте на ОП МЕН ще недостатньо сформована така практика, але існує низка домовленостей та договорів з базами практик для здобувачів вищої освіти. Роботодавці ознайомлені із можливостями внесення змін у навчальні плани, зацікавлені приймати на практику здобувачів вищої освіти означеної ОП, проінформовані щодо можливостей рекомендувати необхідні зміни у ОП та навчальному плані. У ЗВО проходять ярмарки вакансій як певний простір для прямої комунікації із роботодавцями, є своя сторінка у Facebook (Онлайн Ярмарок Вакансій НТУ "ХТІ" ...www.facebook.com). Науковий та виробничий потенціал вдало поєднано у фундаментальних науково-дослідних тематиках кафедри, зокрема: фундаментальна НДР (№0117U004811) «Теоретико-методологічні засади формування та розвитку інноваційного потенціалу екосистем в умовах глобальних трендів і євроінтеграційних процесів», 2016-2019 рр., науковий керівник проф. Савченко О.І.; фундаментальна НДР «Дослідження і обґрунтування впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на інноваційну сприйнятливість нових технологій», 2018-2020 рр., науковий керівник проф. Дюжев В.Г.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ЗВО практикують проведення міжнародних конференцій та круглих столів, бізнес-тренінгів із залученням роботодавців та здобувачів ОП МЕН. Позитивною практикою є проведення відкритих лекцій професорів та викладачів із закордонних університетів. Так, у травні 2018 р. до студентів даної ОП на кафедру менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин були запрошені професори Alena Hyz та Михайло Коніордос з грецького університету (University of West Attica), які провели лекцію і розповіли про можливості стажування та навчання на економічних факультетах в університетах Греції. А у травні 2019 р. в рамках

проведення секції наукової конференції Мікрокад відбулась лекція професорів та викладачів Мішкольцького університету (Угорщина). Зокрема, проф. Нарі Шабольш особисто на відкритій відео-зустрічі з ЕГ це підтвердив. ЗВО надає можливості для здобувачів вищої освіти проходити навчання (програма подвійного диплому) та студентські практики-стажування за кордоном (Угорщина, Австрія) за програмою обміну студентами Еразмус+. У ЗВО працює Німецький освітній центр із можливостями поглибленого вивчення німецької мови для здобувачів вищої освіти та викладачів. За словами здобувачів вищої освіти (Лаврук А., Кривошапко А, Машко К. та ін.), у Німецькому освітньому центрі проводяться заняття з німецької мови професіоналами-практиками: німецьким лектором Kerstin Dalljo (пані Керстін Дальйо) і австрійським лектором Fabio Sand (Фабіо Санд) (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/mizhnarodni-zv-yazki/nimetsko-ukrainskiy-centr/>). Однак, під час зустрічей з фокус-групою здобувачів було виявлено, що професіоналів-практиків, експертів галузі для викладання дисциплін та проведення практичних занять залучається недостатньо. Заявлені у звіті про самооцінювання проведення аудиторних занять із залученими фахівцями, а також екскурсії та виїзні заняття на підприємства міста Харкова присутні на зустрічах здобувачі пригадати не змогли. Вони підтвердили тільки профорієнтаційні зустрічі-тренінги та круглі столи з професіоналами-практиками. Серед пропозицій покращення даної ОП здобувачі (Лаврук А., Чирвон А., Кривошапко А. та ін.) відмітили саме необхідність активізування залучення до проведення занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Під час зустрічей із гарантом та викладачами за даною ОП експертній групі вдалось встановити, що в університеті не здійснюється комплексного рейтингування НПП. Під час бесіди з адмінперсоналом з'ясовано, що у ЗВО практикують підвищення кваліфікації та стажування викладачів лише в ті організації та установи, де здійснюється освітня діяльність. У п.1.5 Положення "Про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників Університету" (http://library.kpi.kharkov.ua/files/documents/polozhennya_pro_pidvishhennya_kvalifikatsiyi_2019_22_04_2019.pdf) підтверджено цю тезу та зазначено, що "...науково-педагогічні працівники Університету проходять підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти, що мають ліцензію на освітню послугу з підвищення кваліфікації або проводять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, а також у відповідних освітньо-наукових установах, на підприємствах та в організаціях державної влади і місцевого самоврядування як в Україні, так і за її межами...". Науково-методичне забезпечення заходів професійного зростання здійснює Міжгалузевий інститут післядипломної освіти Університету разом з профільними кафедрами структурних підрозділів. ЗВО пропагує розвиток самоосвіти та неформальної освіти, яку можна отримати у Німецькому освітньому центрі, що працює при КПУ "ХП". У звіті про самооцінювання ОП наведено дані про проходження стажування викладачів кафедри у зарубіжних ЗВО, наприклад, проф. Посохов І.М. (гарант ОП) стажувався у Балтійському науково-дослідному інституті проблем трансформації економічного простору; доц. Новік І.О. - в університеті м. Магдебурга (Німеччина). Такий фактор, як обмеження стажування тільки освітньою діяльністю, призводить до доречності надати ЗВО рекомендації щодо необхідності впровадження практики підвищення кваліфікації у площині практичної діяльності, зокрема на підприємствах та в організаціях.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Викладачі ЗВО активно залучаються до бізнес-тренінгів, проведення круглих столів, спортивних подій університету. У процесі спілкування з фокус-групою викладацького персоналу було підтверджено існування в університеті системи матеріального стимулювання. Так, викладачі отримують премії у розмірі 2500 грн за публікації у Web of Science та Scopus (систему заохочення запроваджено з 2018 року) та преміювання за сертифікат B2, за керівництво іноземними студентами - 1000 грн., за успішний захист дисертаційних робіт передбачена премія у розмірі 3000 грн. за докторську та 1000 грн. за кандидатську дисертації (що прописано у Колективному договорі та озвучено у звіті ректора, 2017-2020 рр.). Нового Колективного договору на 2021 р. ще не затверджено. Викладачі ОП отримують надбавки до заробітної плати за викладання іноземною(-ими) мовами у розмірі 10%. Механізми нематеріального заохочення НПП передбачають також нагороди, грамоти та подяки, екскурсії, відвідування спортивних секцій університету тощо. Також умовою працевлаштування на викладацьку роботу до ЗВО є подання матеріалів про підвищення кваліфікації або стажування протягом останніх 5 років (зазначено у Положенні про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників НТУ "ХТІ" (<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/staff/wp-content/uploads/sites/15/2019/09/Polozhennya-pro-obrannya-ta-prijnyattya-na-robotu-naukovo-pedagogichnih-pratsivnikov-NTU-NPI.pdf>)), що є додатковим стимулом НПП до вдосконалення професійних навичок викладацької діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ЗВО залучає роботодавців до удосконалення освітнього процесу, сприяє професійному розвитку викладачів, на достатньому рівні стимулює розвиток викладацької майстерності. Варто відмітити високий рівень професійної

кваліфікації викладачів ОП та його кореляцію зі змістом ОК та предметною площиною ОП та спеціальністю, що дозволяє досягати програмних цілей та результатів ОП. ЗВО залучає фахівців-науковців, професорів з країн Європи до викладання відкритих лекцій та для проведення круглих столів і бізнес-тренінгів фахівців-практиків. ЗВО практикує програму подвійного диплому, практики-стажування для здобувачів за кордоном, надає можливості поглибленого вивчення німецької мови для здобувачів вищої освіти та викладачів у Німецькому освітньому центрі. ЗВО надає можливість підвищувати самоосвіту як для здобувачів вищої освіти, так і викладачів у Німецькому освітньому центрі при НПУ "ХП". ЗВО залучає фахівців-науковців, професорів з країн Європи до викладання відкритих лекцій та для проведення круглих столів і бізнес-тренінгів фахівців-практиків. ЗВО практикує програму подвійного диплому, практики-стажування для здобувачів за кордоном, надає можливості поглибленого вивчення німецької мови для здобувачів вищої освіти та викладачів у Німецькому освітньому центрі. ЗВО надає можливість підвищувати самоосвіту як для здобувачів вищої освіти, так і викладачів у Німецькому освітньому центрі при НПУ "ХП".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Зазначене у звіті проведення аудиторних занять такими професіоналами-практиками, як Пижова Г, Садовський В., Ткачова Н., не підтверджено здобувачами вищої освіти, що свідчить про недостатність залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків. Рекомендовано залучати практиків-професіоналів до проведення занять, в умовах карантину їх можна залучати на дистанційній основі. Не підтверджено зазначене у звіті про самооцінювання проведення екскурсій та виїзних занять на підприємства міста. Рекомендовано запровадити практику проведення екскурсій, виїзних теоретичних і практичних занять на промислових підприємствах та в організаціях. В університеті не здійснюється комплексне рейтингування НПП, практикується тільки анкетування здобувачів вищої освіти. Результати опитування (анкетування) здобувачів вищої освіти не мають системного характеру. Рекомендовано поставити на регулярну основу проведення опитування здобувачів вищої освіти та започаткувати анкетування викладачів і роботодавців з метою удосконалення ОП та охоплення більшої аудиторії опитуваних. У ЗВО підвищення кваліфікації та стажування викладачів проходять в установах, де має місце освітня діяльність, і не практикують стажування на підприємствах, що підтверджено у ході опитування адміністрації та зазначено у звіті про самооцінювання щодо викладачів, які забезпечують ОП МEB. З метою підвищення якості освіти та професіоналізму викладачів рекомендовано розширити практику проходження стажування (підвищення кваліфікації) на різних за сферою діяльності підприємствах та організаціях.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Оскільки ЕГ вважає, що рівень професійної кваліфікації викладачів за ОП МEB щодо відповідності підпунктів "пункту 30 Ліцензійних умов..." через механізми стажування та наукові публікації є достатнім для забезпечення досягнення програмних цілей і результатів навчання, а недостатнє залучення роботодавців до проведення практичних занять, рецензування, удосконалення реалізації ОП може бути виправленим згідно рекомендацій, то виходячи з викладеної інформації та підтверджених фактів, програма відповідає критерію 6, а зазначені недоліки є несуттєвими та не впливають на загальне рішення ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

За допомогою перегляду підготовлених відео-роликів (про роботу бібліотеки, життя в гуртожитках, територію ЗВО) та віртуальної екскурсії (територією університету, корпусами та аудиторіями, де здійснюється освітня діяльність, а також спортивним комплексом «Політех», інноваційним центром, де проходить дозвілля здобувачів та викладачів за даною ОП) експертна група пересвідчилась у достатньому рівні матеріально-технічного забезпечення ЗВО реалізації даної ОП. У ЗВО є в наявності комп'ютерні класи з вільним доступом до інтернету, безкоштовний Wi-Fi у приміщеннях і на території університеті, аудиторії, обладнані мультимедійними проекторами, інтерактивними дошками та кондиціонерами. Навчальний процес забезпечується вільним доступом здобувачів і викладачів до бібліотеки, в якій зосереджено понад 800 тис. навчальних і близько 495 тис. наукових видань. Ознайомитись із навчально-методичною літературою здобувачі даної ОП, окрім бібліотеки, можуть також як у методичному кабінеті кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, так і за допомогою електронних ресурсів (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/navchalno-metodychne-zabezpechennya-spetsialnisty-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny-2/>). Експертною групою віртуально оглянуто аудиторії для проведення

лекційних, практичних занять, де викладаються освітні компоненти даної ОП, аудиторії для проведення консультацій, методичний кабінет кафедри, а також лінгвістичний кабінет іноземної мови. Під час зустрічі з представниками студентського самоврядування ЕГ вдалось з'ясувати, що університетом виділено окремі приміщення для засідань і зустрічей членів студентського самоврядування, а також для членів студентської профспілки. Здобувачі та викладачі даної ОП запевнили ЕГ, що загалом відчують як фінансову, так і матеріальну підтримку з боку ЗВО при реалізації цілей та програмних результатів навчання за ОП «Міжнародні економічні відносини». Однак, саме здобувачі висловили пропозицію замінити старі вікна в навчальних корпусах на нові, утеплені, а також замінити (де це необхідно) електропроводку для можливості вмикання нагрівальних електроприладів з метою підвищення комфортності навчання в осінньо-зимовий період. Також студенти, що проживають у гуртожитках, вказали на існуючі перебої з гарячою водою та висловили бажання встановити за можливості бойлери.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами проведених зустрічей із учасниками фокус-груп було встановлено, що доступ викладачів і здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання і викладання в межах ОП, є вільним і безкоштовним. Для реалізації освіти за даною ОП у здобувачів є доступ до інформаційно-комунікаційних технологій університету, за допомогою яких здобувачі можуть користуватися наявними бібліотечними ресурсами, мають доступ до навчально-методичного забезпечення, можуть комунікувати із викладачами, а також отримувати всю необхідну інформацію стосовно подій, що відбуваються в університеті та за його межами. Інформаційна підтримка забезпечується обчислювальним центром Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу, який відповідає за дистанційне навчання (електронний розклад, електронні залікові книжки студентів тощо). Користування інфраструктурою ЗВО (аудиторним фондом, зокрема комп'ютерними класами, університетською бібліотекою, спортивними залами, басейном, інноваційним центром, оздоровчим пунктом тощо) здійснюється на безоплатній основі. Доступ до інтернету здійснюється через безкоштовний університетський Wi-Fi. Група експертів перевірила наявність та доступність ресурсів для здобувачів. Під час зустрічей було підтверджено, що потреби здобувачів та НПП задовольняються наявною соціальною інфраструктурою.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Санітарно-технічний стан приміщень, що оглядалися експертною групою, відповідає вимогам чинних норм та правил експлуатації. В аудиторіях є вогнегасники, на коридорах розміщені пожежні гідранти. У приміщеннях навчальних корпусів встановлена система протипожежної безпеки. Під час відео-екскурсії ЕГ побачила, що у навчальних корпусах університету розміщені пости охорони. Як запевнив ЕГ директор Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу Манойленко О.В., у період карантинних обмежень в університеті діє дворівнева пропускна система (спочатку при вході на територію ЗВО перевіряється температура, а потім при вході в навчальний корпус перевіряються посвідчення здобувачів і працівників університету). Як позитивну практику, експертна група відзначає наявність у НТУ «ХПІ» оздоровчого пункту, розташованого у приміщенні гуртожитку «Гігант» (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/studentske-zhittya/medpunkt/>). Там працюють різнопрофільні лікарі (стоматолог, терапевт, гінеколог та ін.), метою роботи яких є надання доступної якісної та кваліфікованої медичної допомоги здобувачам і викладачам університету. Крім того, як зазначили здобувачі, медичні пункти є в кожному навчальному корпусі. В університеті діє соціально-психологічна служба (<http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/sotsialno-psihologichna-sluzhba-ntu-hpi/>), працівники якої надають методичну, інформаційну підтримку, проводять психолого-педагогічну діагностику готовності здобувачів до навчання та сприяють їх адаптації до нових умов навчально-виховного процесу, формують психологічну культуру студентів, педагогів та інших учасників навчально-виховного процесу університету, консультують з питань психології тощо. Здобувачі за даною ОП зазначили, що не мали потреб у зверненні до соціально-психологічної служби. За результатами опитування здобувачів даної ОП (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/analiz-ta-rezultati-anketuvannya-studentiv-2/>) щодо оцінювання рівня задоволеності матеріально-технічним забезпеченням освітньої діяльності, проведеного у вересні 2020 р. кафедрою менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, 30% респондентів задоволені станом навчальних корпусів. Причинами часткового невдоволення є стара проводка в корпусах і необхідність заміни старих вікон на нові. Щодо стану та роботи гуртожитків, то 26,67% респондентів задоволені, але висловлюють побажання забезпечення безперебійного постачання гарячої води в корпуси гуртожитків. Керівництво ЗВО повідомило ЕГ про те, що здобувачі раніше вказували на існуючі проблеми, і запевнило, що найближчим часом намагатиметься їх вирішити.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

НТУ «ХПІ» забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти через чіткий розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами університету. Так,

освітня та організаційна підтримка реалізується через заходи, які забезпечує дирекція ННІ ЕММБ (отримання довідок, інформація про олімпіади та конкурси студентських наукових робіт), випускова кафедра ОП, група забезпечення ОП, куратори груп тощо. Інформаційна підтримка забезпечується обчислювальним центром ННІ ЕММБ, який формує електронний розклад, електронні залікові книжки студентів. У ЗВО розроблені і застосовуються інформаційні технології (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/osvita/distsijna-osvita/>), які полегшують комунікацію між усіма учасниками освітнього процесу. Графік консультацій доступний на сайті кафедри (<http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/uk/rozklad-konsultatsij-vikladachiv-2/>). Як запевнили ЕГ здобувачі, в університеті щорічно проходять ярмарки вакансій, організовані Центром «Кар'єра» НТУ «ХПІ» (<http://career.kharkov.ua/?lang=uk>) і це дає їм можливість знайти майбутню роботу за спеціальністю. Соціальні потреби забезпечуються первинною профспілковою організацією здобувачів НТУ «ХПІ» (<https://profkom-khpi.org/pervichanya-profsoyuzna-organizaciya-studentov-ntu-khpi/>) через: надання матеріальної допомоги студентам з малозабезпечених сімей та при тимчасовій втраті здоров'я; вирішення побутових проблеми студентів у гуртожитках; надання пільгових путівок на бази відпочинку університету тощо. В університеті є розвинутою соціальна інфраструктура: 15 гуртожитків, у 3 з яких проживають здобувачі вищої освіти ОП «Міжнародні економічні відносини, учбово-спортивний комплекс «Політех», Палац студентів НТУ «ХПІ», спортивно-оздоровчий табір. Опитування здобувачів свідчать про задоволеність системою підтримки.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами передбачено відповідно до Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення в НТУ «ХПІ» (<http://vstup.kpi.kharkov.ua/wp-content/uploads/2019/10/pro-suprovid-nadannia-dopomogy-osib-z-invalidnistiu-ta-inshykh-malomobilnykh-grup-naselennia-v-ntu-khpi-.pdf>). Експертна група під час віртуальної екскурсії пересвідчилася у тому, що корпуси, де відбувається навчання здобувачів за даною ОП, обладнані ліфтами та пандусами. Проте, лише в інноваційному центрі НТУ «ХПІ» сантехнічні вузли спеціально облаштовані для осіб з особливими потребами. У корпусах, де навчаються здобувачі за даною ОП, туалетні кімнати потребують додаткового переобладнання. На освітній програмі «Міжнародні економічні відносини» на 2-му курсі навчається одна здобувач з особливими освітніми потребами (Утенкова Оксана, група БЕМ-1119 в, яка є інвалідом дитинства). Проте, як запевнив гарант програми, вона намагається не вирізнятися поміж своїх одногрупників і не привертати до себе зайвої уваги. Тому на запитання ЕГ до здобувачів «Чи навчаються на даній ОП здобувачі з особливими потребами?» вони відповіли, що таких немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в ЗВО регламентовано низкою документів, зокрема такими, як Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ» (http://library.kpi.kharkov.ua/files/documents/code_ethics.pdf), Порядок розгляду скарг здобувачів вищої освіти у НТУ «ХПІ» (http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/PORYADOK-rozglyadu-skarg-zdobuvachiv-osviti-_28_10_2019_1.pdf). В університеті, як вже зазначалось вище, створена соціально-психологічна служба, одним із завдань якої є допомога здобувачам у разі виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дискримінацією та сексуальними домаганнями. Експертною групою під час проведення експертизи було встановлено, що здобувачі обізнані з механізмом та алгоритмом дій у разі виникнення конфліктів. Студенти зазначили, що при виникненні конфліктних ситуацій можна звернутися на кафедру, або ж до представників студентської самоврядування. У ЗВО реалізується політика протидії корупції (<http://www.kpi.kharkov.ua/ukr/dostup-do-publichnoyi-informatsiyi/protidiya-koruptsiyi/>), розроблена антикорупційна програма НТУ «ХПІ» (<https://www.kpi.kharkov.ua/ukr/wp-content/uploads/sites/2/2017/01/aprogram.pdf>). Під час опитування здобувачів за ОП «Міжнародні економічні відносини» та представників студентського самоврядування кожна зі сторін повідомила, що конфліктних ситуацій не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Дана ОП на достатньому рівні забезпечена освітнім середовищем та матеріально - технічною базою. Університетом виділено окремі приміщення для засідань і зустрічей членів студентського самоврядування, а також для членів студентської профспілки. Користування інфраструктурою ЗВО (аудиторним фондом, зокрема комп'ютерними класами, університетською бібліотекою, спортивними залами, басейном, інноваційним центром, оздоровчим пунктом тощо) здійснюється на безоплатній основі. Доступ до інтернету здійснюється через безкоштовний університетський Wi-Fi. ЗВО здійснює освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну

підтримку здобувачів вищої освіти через чіткий розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами університету. ЗВО підтримує та розвиває інфраструктуру для задоволення потреб та інтересів здобувачів, зокрема з особливими освітніми потребами. Як позитивну практику, ЕГ відзначає наявність у НТУ «ХПІ» оздоровчого пункту, де працюють різнопрофільні лікарі і надають кваліфіковану медичну допомогу здобувачам і викладачам університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Як зазначили здобувачі, в корпусах, де проходить навчання за даною ОП, оновлення потребують: вікна (на більш утеплені); електропроводка (для можливості вмикання нагрівальних електроприладів). Здобувачі, що проживають у гуртожитках, вказали на існуючі перебої з постачанням гарячої води. Рекомендовано переглянути керівництву ЗВО можливість встановлення в навчальних корпусах нових утеплених вікон з метою підвищення комфортності навчання здобувачів в осінньо-зимовий період, а також встановлення бойлерів у гуртожитках, де проживають здобувачі. Не всі корпуси, в яких навчаються здобувачі за даною ОП, повністю задовольняють потреби осіб з обмеженими можливостями. Рекомендовано активізувати роботу з підвищення рівня доступності всіх навчальних корпусів для осіб з обмеженими можливостями, зокрема за рахунок переобладнання санітарно-технічних вузлів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Оскільки ОП загалом на достатньому рівні забезпечена освітнім середовищем і матеріально-технічною базою та створені достатні умови для соціальної, психологічної та інформаційної підтримки, але удосконалення потребують матеріально-технічні умови навчання і проживання здобувачів, а також не всі навчальні корпуси достатньо задовольняють потреби осіб з обмеженими можливостями, то ОП, що акредитується, відповідає Критерію 7 із незначними відхиленнями, які не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час зустрічей з фокус-групами ЕГ з'ясувала, що перегляд робочих програм з дисциплін, що викладаються на ОП, здійснюється перед початком семестру на засіданнях кафедри у відповідності до оновленого навчального плану ОП. Зміни у навчальні плани за період існування ОП було внесено двічі (після початково сформованого плану 2016 р.): у 2018 та 2020 роках. Останній раз ОП переглядалася у квітні 2020 року у зв'язку із затвердженням стандарту вищої освіти спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини”. Усі стейкхолдери зацікавлені у розвитку й удосконаленні ОП. Проте у бесіді зі здобувачами вищої освіти визначено, що вони зацікавлені у збільшенні годин на вивчення іноземної мови (у звіті про самооцінювання зазначено, що у 2018 році вже враховано цю рекомендацію). Проте зауваження були озвучені експертній групі здобувачами вищої освіти у 2021 році, тому рекомендацією може бути: знайти компроміс між стейкхолдерами щодо рекомендованих і бажаних годин, запланованих на вивчення іноземної мови. Цього можна досягти за рахунок збільшення аудиторних годин на англійську мову або додати до вибіркового дисциплін курс з поглибленого вивчення англійської мови. В цілому загальноуніверситетська політика щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у контексті моніторингу та періодичного перегляду ОП знаходиться на належному рівні та регулюється Методичними рекомендаціями щодо розроблення, затвердження та оновлення освітніх програм http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/METODICHNI-REKOMENDATSIYI-shhodo-rozroblennya-zatverdzhennya-ta-onovlennya-osvitnih-program_2018.pdf.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На зустрічі з представниками студентського самоврядування (зокрема, його головою Тарабаровою А.Ю.) ЕГ з'ясувала факт залучення їх до процедур перегляду ОП, а також до внутрішнього забезпечення якості освіти через участь у складі Вченої ради НТУ “ХТІ”. Проте представники студентського самоврядування не змогли відповісти, які саме їхні пропозиції були враховані в ОП МЕВ і коли відбулися останні зміни у навчальних планах. Студентське самоврядування залучається до процесу моніторингу й оновлення ОП під час проведення засідань кафедри,

неофіційного обміну думками з викладачами кафедри. Здобувачі вищої освіти викладають свої думки керівництву університету, зокрема завідувачу кафедри, гаранту щодо підвищення якості навчання та можуть висловлювати пропозиції щодо внесення змін до ОП під час її перегляду на засіданнях кафедри. Здобувачі надають пропозиції в усній формі, їх рекомендації відображаються у протоколах засідання кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин. Так, на засіданні кафедри у 2018 р. (протокол № 10 від 17.05.2018 р., присутні здобувачі Колесник Н., Золенко В., Варга М. та ін.) ухвалили внести зміни в ОП щодо збільшення обсягу мовної складової підготовки з іноземної мови з 8 кредитів до 31 кредиту та врахувати пропозиції самостійного формування студентами переліку вибіркових дисциплін (не менше трьох дисциплін) обсягом 4 кредити кожна. На засіданні кафедри у 2020 р. (протокол № 10 від 30.04.2020 р.) присутні здобувачі Красношайка А., Золенко В., Строк Д. та інші винесли пропозиції щодо збільшення кількості вибіркових дисциплін в ОПІ МЕН. При вивченні навчальних планів ЕГ встановлено, що пропозиції здобувачів враховано. Результати проведеного опитування (анкетування) серед здобувачів вищої освіти 2-4 курсів щодо професійної майстерності викладачів на ОП «Міжнародні економічні відносини» (<https://drive.google.com/drive/folders/1sbLdzfntUTr8AXFLE3SWoRGsWeB1Xh8s?usp=sharing>) свідчить, що професіоналізм викладачів на “задовільно” оцінили -10%; на “добре” - 34%; на “відмінно” - 56% опитаних (Додаток до відповіді на запит 8 в системі Нацагентства). Після проведеного опитування рекомендаціями для НПП від організаторів проведення опитування було стимулювати розвиток професіоналізму та професійної майстерності викладачів освітньої програми. Представники студентського самоврядування та здобувачі запевнили, що їх думки та окремі питання щодо покращення освітнього процесу сприймаються серйозно та систематично розглядаються адміністрацією університету.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що діяльність представлених компаній має міжнародний бізнес та зацікавлена у проходженні практики здобувачами вищої освіти на їхніх підприємствах. Присутні на зустрічі стейкхолдери підтвердили зацікавленість у перегляді та удосконаленні ОП. Пропозиції від роботодавців щодо удосконалення ОП обговорюються на засіданнях випускової кафедри. У ході бесіди з фокус-групами підтверджено участь роботодавців у перегляді ОП. Зокрема на засіданнях кафедри у 2017-2020 років були присутні такі потенційні роботодавці: Рудик В.І. директор державного підприємства «Гипрококс», Летюк О.І. директор науково-виробничої компанії «Екосистема», Піжова Л.Б. генеральний директор науково-виробничої компанії «Константа», Ткачова Н.П. - директор фірми «SAUBER», Дюжев В.Г. - голова правління науково-виробничої компанії «ЕКОСИСТЕМА», Садовський В.А. - директор фірми «Nozologija» та ін. Серед рекомендацій щодо удосконалення ОП роботодавцями були підтримані наступні: проводити періодичні зустрічі роботодавців, викладачів та здобувачів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» з метою опанування сучасних вимог роботодавців до фахівців у сфері міжнародних економічних відносин; брати активну участь у навчальному процесі через рецензування освітніх компонент ОП, співучасті та співавторстві у монографіях та методичних рекомендаціях до курсових проектів (Дюжев В.Г.), головування в експертних комісіях із захисту кваліфікаційних робіт (Піжова Л.Б.) тощо. Роботодавцями та іншими стейкхолдерами було надано рецензії на ОП, серед яких в.о. голови Харківської обласної ради товариства винахідників і раціоналізаторів - Шляхтурова О.К., директор ТОВ «НДІ малого машинобудування» Вечер В., директор фірми «SAUBER» Ткачова Н. та ін. Ці факти були підтверджені під час зустрічі з роботодавцями та мають документальне підтвердження на кафедральному сайті. У ході опитування встановлено, що один із роботодавців - керівник проектів ТОВ «БКП Технопромімпекс» Попов М.О. готовий забезпечити роботою щонайменше одного з випускників ОП МЕН. Інші роботодавці підтвердили, що обізнані стосовно можливостей участі роботодавців у процесах удосконалення ОП і готові втручатися, редагувати ОП та долучатися до процесу читання лекцій та проведення практичних занять здобувачам вищої освіти за цією ОП. Роботодавці виявили бажання приймати здобувачів даної ОП на практику та працевлаштовувати після ознайомлення з ними та їхніми можливостями під час проходження практики. НТУ «ХТІ» має багаторічну практику підтримки зв'язків із роботодавцями, а роботодавці, у свою чергу, зацікавлені у випускниках спеціальності «Міжнародні економічні відносини». Відповідні договори про співпрацю мають місце у звичайній практиці університету, а роботодавці пристосовуються до нових умов безпосередньо впливати на формування структури освітніх компонентів за освітніми програмами.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За ОП МЕН випуску не було. Але на кафедрі популяризують досягнення випускників з інших ОП серед теперішніх здобувачів вищої освіти.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

На зустрічі з адміністративним персоналом її учасники (зокрема начальник відділу забезпечення якості освіти Кашкаров Ю.Ю.) зазначили, що система забезпечення якості у ЗВО здійснюється на загальноуніверситетському та локальному (кафедральному) рівнях. Гарант несе відповідальність за організацію та проведення моніторингу

(опитування) ОП на локальному рівні. При потребі гарант може внести пропозиції щодо питань, які включено до обговорення, результати обговорень ОП розглядаються на засіданнях випускової кафедри. Під час проведення експертизи встановлено, що окремі виявлені недоліки ОП розглядалися на засіданнях кафедри, зокрема: недостатність кредитів на вивчення англійської мови; обмежені можливості здобувачів самостійно обирати вибіркові дисципліни; слабе залучення практиків до проведення практичних занять тощо. ЕГ встановила, що ЗВО прагне вчасно реагувати на виявлені недоліки ОП. Унаслідок реагування на недоліки протягом реалізації ОП відбулися певні зміни: розширення повноважень студентів спеціальності щодо вибіркової частини навчального плану; збільшення переліку вибіркових дисциплін; введення в навчальні плани тренінгів; збільшення обсягу кредитів на вивчення іноземної мови (з 8 кредитів до 31 кредиту); внесення змін у ОП та навчальні плани щодо забезпечення необхідних компетентностей у відповідності до затвердженого стандарту 292 МЄВ тощо. Під час проведення акредитації ОП було проведено додаткове опитування (на запит ЕГ) здобувачів вищої освіти з метою охоплення більш ширшої аудиторії опитуваних (у звіті про самооцінювання попередньо прийняло участь у анкетуванні 15 осіб). Питаннями організації та здійснення загальноуніверситетського моніторингу опікується відділ забезпечення якості освіти Університету. Загальні результати опитування розміщені на сайті університету <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/vr/wp-content/uploads/sites/27/2019/11/anketuvannya-lito-2018-2019-zdobavkami-zim.pdf> http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/wp-content/uploads/sites/25/2020/06/Anketa-osen19_-2020-zagalni-rezultaty.pdf.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП здійснюється вперше

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості у ЗВО полягає у систематичному самовдосконаленні та самоосвіті викладачів, підвищенні кваліфікації, оновленні методичного забезпечення, удосконаленні ОП тощо. У ЗВО діє цілісна система внутрішнього та зовнішнього підвищення кваліфікації. Створено окремий підрозділ - відділ забезпечення якості освіти, який практикує систему управління якістю як складову внутрішнього забезпечення якості, що базується на низці принципів та включає такі компоненти: управління системою якості вищої освіти у ЗВО, аудит (моніторинг) систем якості вищої освіти. Учасники академічної спільноти залучені до процедури забезпечення якості на етапах удосконалення та оновлення ОП шляхом надання рецензій-відгуків та рекомендацій на ОП МЄВ. Зокрема, були надані рецензії-відгуки щодо ОП д.е.н., проф. кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Національного авіаційного університету Паливода О.М.; деканом факультету економіки та управління Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського Почтовюком А.; проф. кафедри маркетингу та управління бізнесом Національного університету "Кієво-Могилянська академія", д.е.н., проф. Храпкіною В.В.; завідувачем економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ, д.е.н., проф. Хачатрян В. та ін. Підтверджувальна інформація була надана гарантом ОП, та скан-копії відображені на сайті кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин (<https://drive.google.com/drive/folders/19m6rIr4ww08L68sCx51MeGInOBL-YKYv>). Під час зустрічей було з'ясовано, що усі учасники освітнього процесу мають сформовану культуру якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Роботодавці за даною ОП представляють організації, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність та розвивають міжнародні економічні відносини. Вони зацікавлені у випускниках даної ОП та беруть активну участь у її реалізації шляхом залучення до ДЕК, проведенням відкритих зустрічей зі здобувачами, рецензуванням освітньої програми, а також перегляді та удосконаленні ОП. Студентське самоврядування та здобувачі вищої освіти активно залучаються до освітнього процесу та підвищення якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Представники студентського самоврядування слабо орієнтуються у специфіці даної освітньої програми, плутаються у відповідях щодо останнього перегляду змін, рекомендацій за ОП МЄВ. Рекомендовано активніше залучати студентське самоврядування до удосконалення системи забезпечення якості освіти, ОП. Виникнення розбіжностей щодо поглибленого вивчення англійської мови між здобувачами вищої освіти і затвердженим навчальним планом.

Рекомендовано знайти компроміс між усіма стейкхолдерами щодо визначення годин, які припадають на вивчення англійської мови за рахунок збільшення аудиторних годин на англійську мову.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Оскільки ЗВО демонструє високий рівень управління якістю, дотримується процедур розроблення, затвердження та оновлення освітніх програм, а певна необізнаність студентського самоврядування щодо конкретних змін у ОП не є суттєвим недоліком, що може бути переглянутий керівництвом ЗВО, тому ЕГ вважає, що ОП МЕВ загалом відповідає Критерію 8. Зауваження є несуттєвими та не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, визначені низкою документів, які у вільному доступі розміщені на офіційній сторінці НТУ "ХПІ" у розділі "Нормативні документи" (<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/staff/pravila-vnutrishnogo-rozporyadku-ntu-hpi/> , <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/POLOZHENNYA-pro-poryadok-realizatsiyistudentami-prava-na-vilnij-vibir-navchalnih-distiplin2018oblozhka2.doc> , http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/POLOZHENNYA-pro-kreditnu-mobilnist-studentiv-universitetu-2018_final19-1.doc , http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/07/POLOZHENNYA_vidrahuvannya_19___31_07_2019-.doc , http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/POLOZHENNYA-pro-organizatsiyu-osvitnogoprotsesu-2017_01_27_.doc , http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/10/PORYADOK-rozglyadu-skarg-zdobuvachivosviti-_28_10_2019_1.pdf) Під час зустрічі із здобувачами освіти члени експертної групи пересвідчитися у тому, що вони обізнані щодо правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

За результатами зустрічі з гарантом ОП, керівництвом ЗВО та здобувачами освіти експерти переконалися у своєчасній публікації проекту з метою одержання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному веб-сайті НТУ "ХПІ" у рубриці "Спеціальності та освітні програми" наведено інформацію про існування ОП "Міжнародні економічні відносини" (<http://vstup.kpi.kharkov.ua/edprogram/mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny-bakalavr/>), але немає відомостей (необхідних адресних посилань) щодо кафедри чи інституту, де готують здобувачів за даною ОП. Більше інформації про дану освітню програму можна знайти в рубриці "Вступнику", де, в основному, наводиться інформація про правила прийому, а також за посиланням можна перейти на сайт кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин. Така схема пошуку інформації ускладнює доступ до точних і достовірних даних про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти та компетентності). Більшість інформації (дані про викладачів, методичне забезпечення дисциплін, навчальні плани тощо) міститься на кафедральному сайті. Результати опитувань здобувачів за даною ОП відображені лише на сайті кафедри, а результати опитувань інших стейкхолдерів відсутні. Проте доступ до силабусів та інших матеріалів, що розкривають освітні компоненти програми, не доступні стейкхолдерам та широкому колу зацікавлених. А тому, на думку членів ЕГ, потребують розміщення на головній сторінці офіційного сайту університету у вільному доступі з метою обізнаності та прозорості інформації щодо складових ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Загалом діяльність ЗВО - прозора і публічна. Заклад виконує свою суспільну місію. Нормативно-правові акти, що діють у ЗВО, - доступні для тих, чий права та обов'язки вони регулюють. Співпраця із стейкхолдерами підтверджена на зустрічах з фокус-групами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Доступ до інформації про дану ОП на офіційному сайті університету дещо ускладнений особливістю побудови структури сайту. Схема отримання інформації передбачає складний процес пошуку через систему вступника, а тоді переходу на сайт випускової кафедри, де міститься інформація про складові ОП МЕВ. Рекомендовано спростити доступ до необхідної інформації щодо конкретної ОП на сайті ЗВО шляхом удосконалення користувацького інтерфейсу, щоб за ключовими словами можна було отримати усі необхідні дані про програму. Результати опитувань здобувачів за даною ОП наведені виключно на сайті кафедри. Рекомендовано оприлюднювати результати опитувань стейкхолдерів на сайті університету. Це дозволить майбутнім абітурієнтам та усім охочим отримувати більше інформації про процес надання освітніх послуг ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Оскільки НТУ "ХПІ" розміщує усі документи на офіційному сайті, але через дещо ускладнену структуру сайту проблематично знайти ці документи, то ОП загалом відповідає критерію 9, а недоліки не є суттєвими та їх можливо виправити згідно з рекомендаціями.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Процедура проведення акредитації була належним чином забезпечена з боку ЗВО – Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут". Жодного натяку на організаційні порушення виявлено не було. Експертна група отримала позитивні враження від спілкування з керівництвом ЗВО, гарантом та усіма стейкхолдерами за ОП "Міжнародні економічні відносини".

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Георгіаді Неллі Георгіївна

Члени експертної групи

Опалько Вікторія Вікторівна

Прохорова Наталія Валентинівна